

LIMBURGSE JEUGD: HUN ERVARINGEN MET CORONA EN HUN TOEKOMSTVISIE

Gesprek met jeugd uit Limburg naar aanleiding van het Taskforce BEST-rapport

Hoe ziet de toekomst van Limburg na corona uit? Hoe moeten we samen de grote opgaven en steeds groter wordende tegenstellingen in de samenleving tackelen? Dat zijn de vragen die centraal stonden in het Taskforce BEST-rapport (2020). Naar de toekomst kijken betekent vanuit verschillende perspectieven kijken. Belangrijke stakeholder is de jeugd. Hoewel er steeds meer aandacht is voor de jongeren (o.a. Jongeren Denktank Coronacrisis, 2021), is nog weinig aandacht besteed aan de impact van corona op kinderen. We wilden ook hun stem (laten) horen.

De aanpak in hoofdlijnen

Naar aanleiding van het BEST-rapport is Neimed in gesprek gegaan met Limburgse jeugd om hun ervaringen met corona en hun toekomstvisie te verkennen. Onze focusgroep boog zich over de betekenis van corona voor de kinderen in positieve en negatieve zin.

Op maandag 1 maart hebben 21 kinderen uit groep 8 van een basisschool in Zuid-Limburg op school deelgenomen aan een focusgroep over de impact van corona op hun leven.

Huidige coronamaatregelen en impact

Door de coronacrisis is "Limburg op de proef gesteld" (BEST-rapport, p.9).

De coronamaatregelen hebben grote impact op de hele samenleving. De betrokken Limburgse kinderen hebben een eigen beleving hiervan. De kinderen vinden het jammer dat ze gebeurtenissen moeten missen waar ze normaliter naar uit kunnen kijken - eenmalige gebeurtenissen zoals kamp en de eindmusical, maar ook terugkerende gebeurtenissen die niet doorgaan, zoals verjaardagen. Ze balen hiervan en verwachten later ook niet met een fijn gevoel terug te kijken op de coronapandemie: *"dan denk ik toch wel ja, twee jaar van mijn leven zijn verkloot, om het zo maar te zeggen. Omdat heel veel dingen niet zijn doorgegaan die ik altijd graag doe."*

Eenzaamheid en depressie worden door de kinderen niet (bewust) ervaren. Ook geven ze niet aan contacten met leeftijdsgenoten te missen. Wel zien ze angst bij hun ouders. Ze zien ook dat hun ouders moeite hebben om met de coronasituatie om te gaan: *"Ze zitten steeds minder goed in hun vel. Ik vind dat niet heel fijn. Minder gezellig aan tafel en zo. Ze zijn meestal verdrietiger en minder blij en gezellig."*

Lastig vinden ze het, dat bij rellen, protesten en verkiezingscampagnes veel mensen bij elkaar zijn zonder mondkapje op. Ze zijn bang dat hierdoor het aantal besmettingen oploopt: *"Door die rellen komen heel veel mensen bij elkaar en dan gaan ze misschien geen mondkapjes opdoen en dan verspreidt het [virus] zich weer."*

Verder geeft de jeugd aan de focus op het negatieve zwaar te vinden: *"als ze dan zouden zeggen hoeveel mensen er weer beter zijn geworden en er weer weg konden uit het ziekenhuis, dan had je misschien weer hoop gekregen en dan kun je denken van nog even doorgaan met de maatregelen."* Ook hebben ze niet de indruk waardevolle dingen te hebben geleerd tijdens de coronapandemie: *"daar heb ik niks van geleerd."*

ADVIES

Zoek naar (veilige) mogelijkheden om eenmalige gebeurtenissen die belangrijk zijn voor de jeugd, door te laten gaan.

Besteed aandacht aan de zorgen die kinderen hebben: maak deze bespreekbaar.

Blijf met de jeugd in gesprek over de maatregelen en redenen waarom sommige jongeren en volwassenen zich minder aan de regels houden.

Besteed meer aandacht aan de positieve effecten van de maatregelen.

Corona en school

"Een derde van de leerlingen is bang minder te hebben geleerd" (BEST-rapport, p. 17)

Thuisonderwijs komt met voordelen en nadelen. De kinderen vinden het fijn om thuis onderwijs te krijgen: zelf plannen wanneer je iets wilt doen, biedt volgens de kinderen veel vrijheid: *"het is fijn dat je thuis zelf kunt inplannen hoe je het wilt doen. Soms ben je eerder klaar."*

Een nadeel van thuisonderwijs is dat er onvoldoende hulp is: *"De juf kan [op school] gelijk zien of je hulp nodig hebt en controleren of je het begrijpt."*

Sommige kinderen vragen zich af of ze wel genoeg leren: *"Als je thuis aan het leren bent, denk je dat je vooruit bent gegaan, maar dat is misschien niet zo. Het is de vraag of je voldoende leert."*

Daarnaast benoemen ze het gevaar van afleiding thuis, door bijvoorbeeld de telefoon. Ook missen ze soms opdrachten door beperkte digitale vaardigheden: *"dan moet je naar onder door scrollen en dat weet je niet."*

Thuisonderwijs met broers en zussen wordt als prettig ervaren; ze houden rekening met elkaar: *"Als hij of ik een meeting had, dan deden we een koptelefoon op."* Ook hebben de kinderen meer contact met gezinsleden dan voor de corona en leren ze daar meer van. Er wordt thuis meer over het onderwijs gesproken.

Maar als ze kunnen kiezen, zijn ze liever op school: *"als je niet op school bent, kun je geen nieuwe vrienden maken."* Ook in de pauze kun je bij thuisonderwijs niet met vrienden praten. De kinderen missen dit spontane contact. Beperkingen van de technologie, zoals slechte wifi, beperken het contact verder.

Hoewel ze zelf buiten kunnen sporten, missen ze de gymles.

Kinderen uit de groep 8 vinden het jammer dat ze de open dagen van middelbare scholen niet konden bezoeken. Digitale rondleidingen bieden onvoldoende houvast voor een goede keuze: *"het is lastig om zo een school te kiezen die bij je past."* Dit heeft de goede oriëntatie op vervolgonderwijs negatief beïnvloed.

ADVIES

Besteed aandacht aan de zorgen over het behalen van het juiste niveau.

Organiseer spontaan contact online (kletsuurtje, gezamenlijke spel/speurtocht).

Zorg voor (online) gymlessen als de jeugd thuis onderwijs volgt.

Organiseer digitale (en, indien mogelijk, hybride) open dagen ter oriëntatie op het voortgezet onderwijs.

Coronamaatregelen en de toekomst

"Wat we nodig hebben, is het omgekeerde: bouwen aan onderling vertrouwen en investeren in sociale cohesie is belangrijk." (BEST-Rapport, p. 24)

Kinderen verwachten dat deze periode een blijvende invloed heeft op hun leven. Hierbij leggen ze de nadruk op het mentale stuk: *"ik denk dat ook als je bijvoorbeeld later dement bent, dat je dan nog denkt bij de thuiszorg bijvoorbeeld: 'je mag niet zo dicht bij me komen'; 'je moet een mondkapje op.'"*

De kinderen geven aan te verwachten dat een aantal maatregelen en adviezen blijvend zijn. Zo verwachten ze dat 'in de elleboog niezen', 'mondkapjes in de winkel' en 'afstand bewaren' blijven. *"Dat je dat later misschien ook nog wel doet en dat zou ik niet fijn vinden."* Aandacht voor hygiëne is naar verwachting van de kinderen blijvend, en ze vinden het uitzielen ook iets om vast te houden: *"dat als je ziek bent, dat je dan langer thuis moet blijven, want door zo'n kleine ziekte is er een super grote crisis ontstaan."*

De kinderen zien de financiële gevolgen van de coronapandemie als grootste probleem in de toekomst: *"ik denk dat heel veel bedrijven financieel in de problemen zijn gekomen en er zijn er ook al heel veel failliet gegaan"*. Ze geven aan dat er al veel meer gebruik wordt gemaakt van de voedselbank en mensen werkloos zijn geraakt. Als oplossingen noemen ze onder andere het verhogen van de belasting voor de rijkere en omgescholen, al vragen ze zich wel af wie dat gaat betalen: *"Er gaat zo veel geld naar die mensen die geen geld hebben en uiteindelijk gaat dat gewoon van ons geld wat we zelf betalen. Ik snap niet wat daar aan helpt."*

ADVIES

Schenk aandacht aan de geestelijke gevolgen voor de jeugd door met hen in gesprek te blijven over hun gevoelens en beleving.

Behoud de maatregel dat je 24 uur klachtenvrij moet zijn voordat je weer naar school of werk mag.

Ga in gesprek met de jeugd en stel ze gerust over de financiële vooruitzichten. Geef ze een platform om hierover te praten en mee te denken: de (financiële) gevolgen van corona raken hun toekomst.

Beschouwing

"Durven geloven in ons eigen vermogen om de toekomst vorm te geven" (BEST-rapport, p. 3)

Voor de Limburgse jeugd lijken de coronapandemie en de bijbehorende maatregelen het nieuwe normaal te worden. Onze focusgroep laat zien dat de veerkracht van de jeugd groot is.

Waar volwassenen beperkingen zien, accepteert de jeugd die en passen ze zich aan. Het is deze kracht van aanpassing en veerkracht die mooie scenario's biedt voor de toekomst van Limburg na corona.

Toch zien we dat de jeugd last heeft van de focus op de negatieve kanten van de coronacrisis en zich zorgen maken over de financiële consequenties ervan. Vooral hun zorgen over de gevolgen voor hun ouders zijn opmerkelijk. Hieruit blijkt hoe onderling samenhangend de coronacrisis is, en dat de een de ander beïnvloedt. Investeren in steun voor ouders en kinderen is cruciaal voor ieders welzijn.

Tot slot

Laat de veerkracht van kinderen een bron van inspiratie zijn wanneer het aankomt op ons eigen vermogen om de toekomst vorm te geven. Geef de jeugd een platform om mee te denken over de toekomst van Limburg.

Auteurs:

Ilse Schrijver, Maja Ročak & Jol Stoffers

SOCIAAL-ECONOMISCH
KENNISCENTRUM

neimed

www.neimed.nl

Zuyd
Onderzoek

ZU
YD